

(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสวนพฤกษศาสตร์ ปี 2566 – 2570
อุทยานหลวงราชพฤกษ์

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

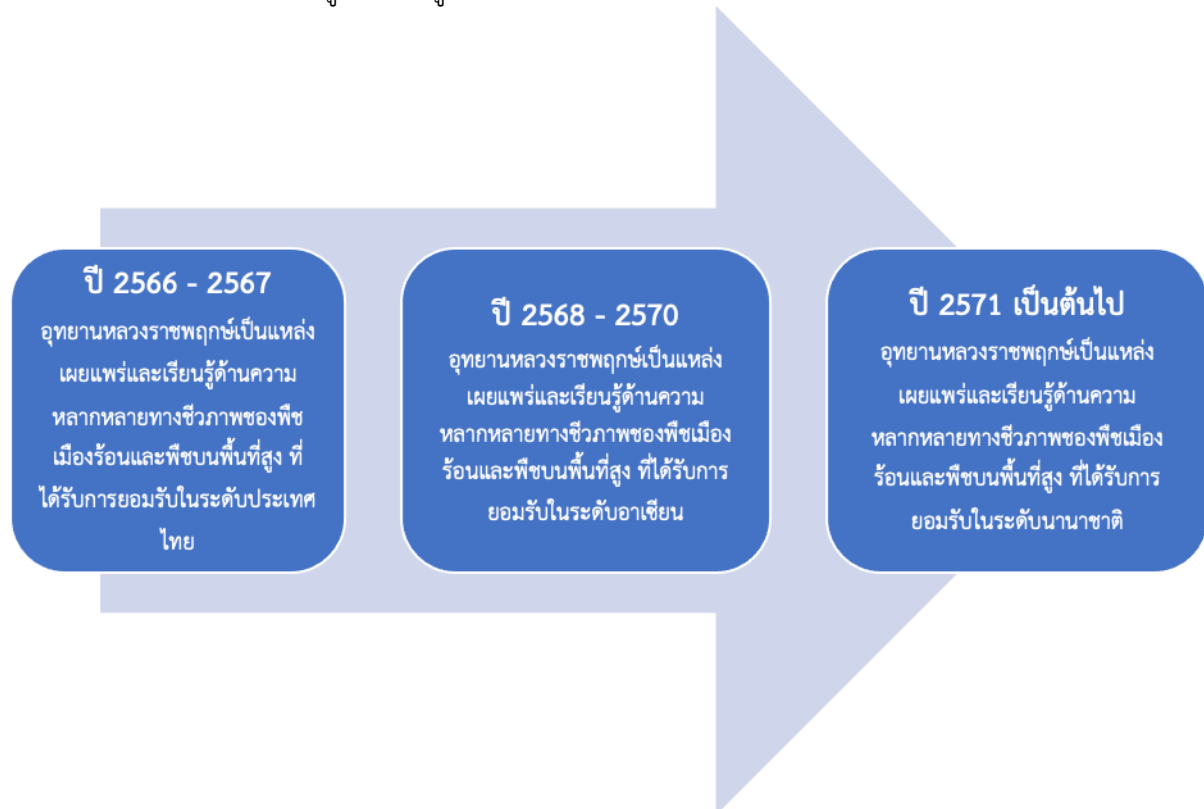
อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นสวนพฤกษศาสตร์ที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติและมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

2. พันธกิจ (Mission)

- 2.1 สร้างองค์ความรู้และแหล่งการเรียนรู้ด้านพฤกษศาสตร์และความหลากหลายทางชีวภาพ
- 2.2 สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
- 2.3 เผยแพร่องค์ความรู้และสร้างมูลค่าบนพื้นฐานการรักษาสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อสังคม

3. เป้าประสงค์ (Goal)

อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเผยแพร่และเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพืชเมืองร้อนและพืชบนพื้นที่สูงที่เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1: ศึกษา รวบรวมพรรณไม้เพื่อการเรียนรู้ อนุรักษ์และวิจัย

กลยุทธ์ 1: สำรวจและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของอุทยานหลวงราชพฤกษ์

- 1) สำรวจและตรวจสอบสถานะพรรณไม้ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์
- 2) จัดหารวบรวมเพื่อทดแทนและเพิ่มจำนวนให้เป็นไปตามเป้าหมาย
- 3) ปรับปรุงฐานข้อมูลและสถานะพรรณไม้ให้เป็นปัจจุบัน

กลยุทธ์ 2: คัดเลือกพรรณไม้กลุ่มเป้าหมาย

- 1) สำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณพืชกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยพืชเมืองร้อน พืชบนพื้นที่สูง พืชท้องถิ่นหรือพืชอยู่ในสถานภาพหายากหรือมีแนวโน้มลดลงในธรรมชาติ และรวบรวมเพื่อจัดแสดง
- 2) รวบรวมข้อมูลทางพฤกษศาสตร์พืชกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องของภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์พืชพรรณในท้องถิ่น และความต้องการใช้ประโยชน์สำหรับเป็นแหล่งอาหารและยาสมุนไพร
- 3) จัดทำฐานข้อมูลพรรณไม้กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเผยแพร่และเรียนรู้
- 4) คัดเลือกพืชกลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์พันธุกรรม และศึกษาวิธีการเพาะขยายพันธุ์ การปลูกและการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทั้งใน In-situ และ Ex-situ ด้วยการพัฒนาร่วมกับชุมชนบนพื้นที่สูง การสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสม รวมถึงพัฒนาชุมชนตัวอย่างด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

กลยุทธ์ 3: พัฒนาและต่อยอดงานวิจัยสู่ผลิตภัณฑ์และบริการ

- 1) ศึกษาวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ฟื้นฟูเพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชนบนพื้นที่สูง เพื่อเป็นแนวทางศึกษาวิจัยต่อยอดเพื่อสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าโดยเน้นพืชหายากและและพืชท้องถิ่นที่มีศักยภาพทางการตลาด
- 2) เผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สาธารณชนในรูปแบบของการจัดแสดงนิทรรศการ สาธิตผลิตภัณฑ์และบริการที่ได้จากงานวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2: ส่งเสริมการเรียนรู้ เผยแพร่ และถ่ายทอดองค์ความรู้

กลยุทธ์ที่ 1: ส่งเสริมการเรียนรู้ การท่องเที่ยว สันทนาการ และความสัมพันธ์ในครอบครัวให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์ปัจจุบัน

- 1) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้เข้ามาใช้บริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ และ สวพส. และจัดทำแผนกิจกรรม/หลักสูตรประจำปีให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยและตรงตามความต้องการของลูกค้าและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ผู้รับบริการอย่างทั่วถึง
- 2) พัฒนาปรับปรุงฐานการเรียนรู้ องค์ความรู้ ป้ายสื่อสาร ในสวนให้มีความน่าสนใจ ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนด
- 3) จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความหลากหลายทางธรรมชาติ กิจกรรมแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้และตระหนักในความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4) มีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เป็นที่ยอมรับ รองรับการเรียนรู้ในยุค New Normal (Off line, On line, On Air, On Hand) เพื่อสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงความรู้ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 5) มีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เป็นที่ยอมรับ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2: สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

- 1) สร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิชาการ การจัดงาน พรรณไม้ การเกษตรและเทคโนโลยี และด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างกลไกขับเคลื่อนอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ
- 2) ผลักดันให้เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักวิจัย นำเสนอผลงานด้านการวิจัยในระดับประเทศและนานาชาติ
- 3) มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเครือข่ายอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และเครือข่ายสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ที่ถนัด

กลยุทธ์ที่ 3: ใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้รับบริการ

- 1) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้เข้ารับบริการอย่างน่าสนใจ และทันสมัยเช่น Interactive และ สื่อมัลติมีเดียต่างๆ
- 2) พัฒนาระบบ Internet รองรับและอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์

ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ สวนสวย สาระดี

กลยุทธ์ที่ 1: กำหนดลักษณะของสวน/ส่วนจัดแสดง/จุดดึงดูด แต่ละแห่งให้มีความโดดเด่น

- 1) กำหนดพื้นที่ในส่วนจัดแสดงพรรณไม้แต่ละกลุ่ม โดยปรับปรุงพื้นที่และระบบนิเวศให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพรรณไม้แต่ละประเภท
- 2) พัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่สวน/ส่วนจัดแสดง/จุดดึงดูด ให้มีความโดดเด่น สวยงาม ทันสมัย ปลอดภัย พร้อมเรียนรู้และอำนวยความสะดวกต่อทุกกลุ่ม (Universal Design)

กลยุทธ์ที่ 2: สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในอุทยานหลวงราชพฤกษ์

- 1) พัฒนาแหล่งเรียนรู้อุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้มีความทันสมัยปลอดภัย รองรับการเรียนรู้ของทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งชาวไทยและต่างชาติ
- 2) มีความพร้อมทั้งด้านกายภาพ และองค์ความรู้ที่จัดแสดงภายในแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบที่น่าสนใจ หลากหลาย และสอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง
- 3) รูปแบบการจัดแสดงและนำเสนอองค์ความรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างกิจกรรมเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย น่าสนใจ และสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือสอดคล้องกับฤดูกาล
- 4) เพิ่มศักยภาพพื้นที่ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า เช่น พัฒนาพื้นที่และปรับปรุงทั้งด้านการจัดแสดงพรรณไม้ พื้นที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กและสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว สร้างสรรค์กิจกรรมเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว และนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 3: ปรับปรุงและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและเทคโนโลยีเพื่อรองรับการให้บริการที่ได้มาตรฐานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- 1) สำรวจ พัฒนา ปรับปรุง และจัดทำแผนบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เป็นประจำเพื่อสามารถรองรับผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง และปลอดภัย
- 2) ปรับปรุงระบบไฟฟ้า ระบบอินเทอร์เน็ต ขยายให้ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์
- 3) ปรับปรุงซ่อมแซมถนน ป้ายจราจร ป้ายบอกทาง ป้ายบอกสถานที่

- 4) ติดกล้องวงจรปิดเพื่อเฝ้าระวังความปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการภายในอุทยานหลวงราชพฤกษ์อย่างทั่วถึง
- 5) ปรับปรุงซ่อมแซม รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ไม่จำเป็น มีความเสี่ยงเป็นอันตรายต่อผู้รับบริการและเป็นทรศนะอุจาด เพื่อเพิ่มความปลอดภัยและความสวยงามให้กับอุทยานหลวงราชพฤกษ์

ยุทธศาสตร์ที่ 4: บริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 1: กำหนดตำแหน่งทิศทางองค์กรเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- 1) จัดทำแผนเพื่อพัฒนาองค์กรเพื่อเข้าสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ ลดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนจากกิจกรรมต่างๆ ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์
- 2) นำระบบมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น Green office Green hotel มาปรับใช้ทั่วทั้งองค์กร
- 3) ขับเคลื่อนมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม และสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Strategic Partner) การดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 2: สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรที่รักษาสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อสังคม

- 1) เสริมสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วมและร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับบุคลากรทุกระดับ
- 2) ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมและบริการต่างๆ ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ พร้อมทั้งเปิดเผยและประชาสัมพันธ์ให้กับผู้รับบริการและบุคคลทั่วไปทราบอย่างทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ 3: สร้างภาพลักษณ์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้ ให้อุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นที่รู้จักและยอมรับ

- 1) วิเคราะห์และสร้างภาพลักษณ์ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ เพื่อสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์อุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้ตรงกับภารกิจและเป้าหมายได้อย่างชัดเจนและเกิดภาพจำ
- 2) ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ผ่านสื่อทุกช่องทาง โดยเฉพาะสื่อที่เป็นที่นิยมในสถานการณ์ปัจจุบันให้ทันสมัย และน่าสนใจ
- 3) ร่วมแสดงภาพลักษณ์ประชาสัมพันธ์ การจัดนิทรรศการ ผ่านความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

กลยุทธ์ที่ 4: เพิ่มศักยภาพการจัดการรายได้

- 1) เพิ่มสินค้าและบริการให้มีความหลากหลาย โดยเน้นการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่มีอยู่ โดยเฉพาะพรรณไม้ ความสวยงามของสวน ตลอดจนอาคารต่างๆ ที่ได้มาตรฐาน เป็นต้น
- 2) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการให้สะดวกต่อผู้รับบริการให้มากขึ้น
- 3) จัดทำโปรโมชั่น การส่งเสริมการขายสินค้าและบริการของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ ทันสมัยและมีเรื่องราว เพื่อสร้างจุดขาย

กลยุทธ์ที่ 5: พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรบุคคลและเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ

- 1) พัฒนาและเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคลากรในความรู้ด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้
- 2) เตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อการก้าวสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในระดับนานาชาติ ทั้งในเรื่องสื่อสาร การบริการ วิชาการ เทคโนโลยี และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3) พัฒนาสมรรถนะและวัฒนธรรมในการทำงานที่หลากหลาย สามารถทำงานข้ามหน่วยงานและสายงานได้
- 4) เสริมสร้างนักบริหารรุ่นใหม่ เพื่อให้เป็นกลุ่มผู้บริหารที่สามารถสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนและพัฒนาอุทยานฯ ให้ก้าวไปสู่องค์กรชั้นนำ
- 5) จัดให้มีระบบการให้คำแนะนำ ระบบพี่เลี้ยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน

5. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานระยะ 5 ปี (2566 – 2570)

อุทยานหลวงราชพฤกษ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทั้ง 3 ช่วงระยะเวลา ออกเป็น 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: ศึกษารวบรวมพรรณไม้เพื่อการเรียนรู้ อนุรักษ์และวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ 2: ส่งเสริมการเรียนรู้ เผยแพร่ และถ่ายทอดองค์ความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ สวนสวย สาระดี

ยุทธศาสตร์ที่ 4: บริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
ศึกษารวบรวมพรรณไม้เพื่อการอนุรักษ์และวิจัย	พรรณไม้พืชเมืองร้อนและพืชบนพื้นที่สูงของประเทศไทย ได้รับการอนุรักษ์ ศึกษา พัฒนา และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	- จำนวนพรรณไม้ที่ได้รับการรวบรวมและจัดแสดง - มีฐานข้อมูลองค์ความรู้ วิจัยและพัฒนา ความหลากหลายทางชีวภาพที่มีมาตรฐานและเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย	- จำนวน 30,000 รายการ ในปี 2570 - 1 ฐานข้อมูล องค์ความรู้ ที่มี มาตรฐานและเชื่อมโยง กับภาคีเครือข่าย
ส่งเสริมการเรียนรู้ เผยแพร่ และถ่ายทอดองค์ความรู้	ผู้รับบริการได้รับความรู้ผ่านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความเสมอภาคในการเข้าถึงการเรียนรู้	- สัดส่วนผู้รับบริการเรียนรู้ - มีกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ที่น่าสนใจและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม	- เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี - 5 กิจกรรม/เรื่อง ต่อปี
พัฒนาอุทยานหลวงราชพฤกษ์เป็นแหล่งเรียนรู้	แหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานความปลอดภัย มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการ	- พัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ และสร้างสิ่งดึงดูดใหม่ที่มีมาตรฐานและความปลอดภัย - ความพึงพอใจของผู้รับบริการอุทยานหลวงราชพฤกษ์	- 6 แห่ง ต่อปี - ร้อยละ 90

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
บริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	เป็นองค์กรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบต่อสังคม และมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน	- รายได้จากการดำเนินงานของอุทยานหลวงราชพฤกษ์ -อุทยานหลวงราชพฤกษ์ เป็น Green Park และเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน	- เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี - ในปี พ.ศ. 2570